

LEAP u akciji

Želimo vam dobrodošlicu u prvome broju newsletter-a projekta LEAP.

U vrijeme kada je medijska pozornost diljem svijeta usmjerena na krizu globalne ekonomije te izazove unutar Europske unije, drago nam je što imamo i pozitivnih vijesti o novom projektu LEAP ('Leadership for Energy, Action and Planning' - Liderstvo za energetiku, djelovanje i planiranje) što ga financira EU. LEAP predstavlja pravi duh suradnje, zajedničkog učenja te razmjene stručnih znanja koji su oduvijek u srcu misije EU.

U prosincu 2011. vodili su se intenzivni pregovori na konferenciji u Durbanu (COP17) koja je okupila potpisnice UN-ove Okvirne konvencije o promjeni klime kako bi se svijet učinilo otpornijim na klimatske promjene te kako bi ga se usmjerilo prema smanjenoj proizvodnji ugljičnoga dioksida. U toj namjeri LEAP ima važnu ulogu.

Vrijeme za pokretanje projekta LEAP potpomognutog programom Inteligentna energija za Europu (IEE*) nije moglo biti od presudnije važnosti.

Iako se trenutno suočavaju sa značajnim proračunskim rezovima, lokalne uprave i njihove zajednice imaju ključnu ulogu u ispunjavanju ambicioznih energetske ciljeva EU do 2020. LEAP će pripremiti temelj – platformu za devet lokalnih uprava na kojoj će one planirati i realizirati svoja rješenja za energetske učinkovitost, tako što će politiku energetske održivosti razviti ugraditi u svoj model svakodnevnog djelovanja i u svoje prakse. LEAP će tako srušiti zapreke znanju i stručnosti koji su potrebni za projekte energetske održivosti razviti, gradeći lidersku sposobnost partnera uključenih u projekt.

Prvi broj newsletter-a donosi vijesti od partnera, od pokretanja projekta u svibnju 2011.

* IEE (Intelligent Energy – Europe programme – v. <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/>) je program koji podržava politike EU za energetske učinkovitost i energiju iz obnovljivih izvora, u namjeri ispunjavanja ciljeva zacrtanih do 2020.

Partneri LEAP-a

Partnerstvo za LEAP čiji su temelji u šest država članica EU te jednoj državi kandidatkinji obuhvaća devet lokalnih uprava te TCPA, britansku udrugu za prostorno planiranje, kao vodećeg partnera. Partneri projekta raznovrsna su skupina, od onih s više iskustva u projektima energetske održivosti razvoja do početnika:

Bugarska
Grad Sofija

Hrvatska
Grad Zagreb

Njemačka
Grad Hagen
Grad Hannover

Litva
Okrug Kaunas

Slovenija
Grad Maribor

Irska
Vijeće Južnoga Dublina

Ujedinjeno Kraljevstvo
Vijeće Cornwalla
Vijeće Southamptona
Town and Country Planning
Association (TCPA)

Trajanje projekta LEAP je od svibnja 2011. do studenoga 2013. Sufinanciran je iz programa Inteligentna energija za Europu (IEE) kojim u ime Europske komisije upravlja Izvršna agencija za konkurentnost i inovacije (EACI).

LEAP i pet ključnih ciljeva

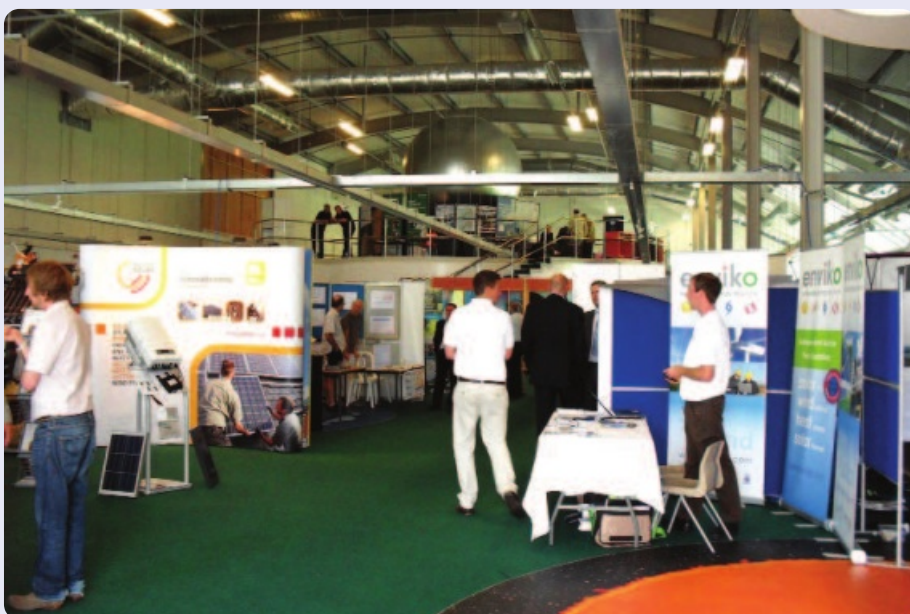
- 1 Omogućiti izravnu razmjenu iskustava i stručnih znanja između lokalnih uprava – partnera projekta u različitim fazama projekta energetske održivosti razvoja, bilo da se radi o upravi u uznapredovaloj fazi primjene ili "novopridošlici".
- 2 Izgraditi tehničke i institucionalne kapacitete lokalnih uprava – partnera LEAP-a kako bi im se pomoglo da institucionaliziraju politike energetske održivosti razvoja unutar svog djelovanja i osiguraju učinkovito vođenje u lokalnoj energetici. Partneri LEAP-a koji su još u fazi učenja imaju mogućnost stjecanja praktičnog iskustva kroz suradnju sa sebi sličnim kao i "iskusnijim" partnerima u projektu.
- 3 Tri partnera projekta trebaju razviti Akcijski plan energetske održivosti razviti (eng. SEAP – Sustainable Energy Action Plan) i zatim ga primijeniti, dok šest partnera treba podržati provođenje svojih postojećih SEAP-a konkretnim aktivnostima. U procesu razvoja i provedbe SEAP-a, iskusniji partneri pomagat će onima koji još uče.
- 4 Svaki partner projekta LEAP treba pokazati da ima lokalnu energetske inicijativu usvajanjem prioritarnih aktivnosti u sklopu SEAP-a. Za one partnere projekta koji su još u fazi učenja, to uključuje i usvajanje mjerila izvrsnosti koja se odnose na njihovo područje.
- 5 Za tri napredna partnera projekta s više iskustva, zadatak je testirati poboljšanu integraciju energetske i prostornog planiranja te svoja saznanja podijeliti s ostalim partnerima LEAP-a i ostalim lokalnim upravama u EU.

Posjetite službenu stranicu LEAP-a: www.leap-eu.org

Vijesti s terena...

Svih devet lokalnih uprava uključenih u projekt LEAP angažirano je ili na razvoju novih Akcijskih planova za energetske održivi razvitak (eng. SEAP) ili na njihovoj primjeni (ako su ih već usvojili). Projektom je obuhvaćeno niz različitih tema s područja energetske učinkovitosti, od učinkovitog doprinosa svih zainteresiranih strana i građana, do povećanja proizvodnje energije iz obnovljivih izvora te izgradnje niskoenergetskih zgrada. 'Vijesti s terena' donose kratak pregled novosti od nekih od partnera u projektu LEAP.

Stotine posjetitelja na Sajmu obnovljivih izvora energije u Cornwallu

Izlagачi na Sajmu obnovljive energije u Cornwallu

Zasluzene čestitke idu Uredu za planiranje raspolaganja prirodnim resursima koji je formiran u sklopu lokalne uprave Cornwalla, a nedavno je nagrađen kao tijelo javne uprave na JZ Engleske s najviše inicijativa u 2011. (nagrada Green Energy Award). Cilj nagrade je prepoznati ključnu ulogu koju tijela u javnome sektoru mogu igrati kao podrška energetske održivom razvoju. Ovaj ured tu je ulogu objeručke prihvatio organizacijom dojmljivog kornovolskog Sajma obnovljive energije u srpnju 2011.

U svojem planiranju proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, ovaj ured prepoznaje važnost podizanja svijesti i poticanja na djelovanje kod različitih skupina lokalnog stanovništva, od kućevlasnika, civilnih udruga, tvrtki i zemljoposjednika do mnogih drugih zainteresiranih strana. Tijekom dva vrlo uspješna sajamska dana, uspjeli su svima zainteresiranima pokazati što su zapravo obnovljivi izvori energije te kakve koristi

društvo od njih može imati. Sajam je bio prilika za stotine posjetitelja da nadgrade svoje znanje i nauče kako realizirati svoje ideje u praksi. Više možete saznati na službenoj stranici uprave pokrajine Cornwall: www.cornwall.gov.uk.

Projekt LEAP pomoći će upravi Cornwalla u nastojanjima da postane lider u energetske održivosti na razini Ujedinjenog Kraljevstva. Potpisivanje Sporazuma gradonačelnika (v. www.eumayors.eu) te definiranje Akcijskog plana energetske održivog razvitka za područje cijelog Cornwalla također pokazuju koliko je ova uprava predana ostvarivanju budućnosti sa smanjenom emisijom ugljičnoga dioksida. Također je važno da će LEAP omogućiti timu iz Cornwalla da svoje stručno znanje podijeli s partnerima koji zaostaju za njima na putu prema smanjenoj emisiji CO₂, ali koji nisu ništa manje ambiciozni.

Nesigurna budućnost solarne energije u Britaniji

Dok su u velikom broju članica projekta LEAP vidljiva stalna nastojanja da se poveća proizvodnja energije iz sunca, vlada u Velikoj Britaniji namjerava drastično smanjiti poticajnu cijenu za povlaštene proizvođače – s 3,89 kn (43 p) na 1,89 kn (21 p) po KWh proizvedene energije.

Ekološki aktivisti, industrija "zelene energije" te udruga TCPA zabrinuti su zbog učinaka koje će takva odluka imati i na britansku industriju solarne energije (potencijalno gašenje desetaka tisuća radnih mjesta) i na mogućnosti zajednica da u sklopu borbe protiv klimatskih promjena proizvode energiju iz obnovljivih izvora.

U srpnju 2011. britansko Ministarstvo za energetiku i klimatske promjene objavilo je strateški plan za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i predstavilo svoj pristup "otključavanju" potencijala koji se nalazi u obnovljivim izvorima energije. Ali hoće li smanjenje poticajne cijene za povlaštene proizvođače pomoći okrenuti ključ?

Mnogo toga poduzima se diljem UK-a kako bi se potaknula štednja energije i njena proizvodnja iz obnovljivih izvora, npr. kroz Vladin program za smanjenje emisije CO₂ (Green Deal) te kroz mehanizme financijske podrške poput Zelene investicijske banke. Bila bi šteta sada smanjivati svoj doprinos rješenjima za energiju iz obnovljivih izvora.

Vijesti s terena...

Solarna energija za stanovnike Hannovera

Stanovnici, tvrtke i organizacije u njemačkome gradu Hannoveru krenuli su u misiju iskorištavanja neiscrpnog energetskog potencijala sunca. U pripremi su planovi za postavljanje milijun četvornih metara fotonaponskih panela za proizvodnju struje diljem grada do 2020., čime bi se proizvela struja dovoljna za pokrivanje potreba više od 70 000 ljudi.

Ali na koji način taj grad misli povećati svoju površinu pokriveni fotonaponskim sustavima za gotovo 16 puta, kao što je planirano?

Partneri LEAP-a u Hannoveru nedavno su poduzeli odlučne korake prema ostvarenju ovog cilja, provedši ambicioznu kampanju za promicanje solarne energije, usmjerenu prema vlasnicima privatnih kuća, kao i tvrtkama čiji su uredi pogodni za ovaj projekt. Uz pomoć tzv. solarnog atlasa kojeg je kreirala gradska uprava i koji im je dostupan putem interneta (v. www.solaratlas-hannover.de), ljudi u Hannoveru sada uz nekoliko klikova mišem sami mogu ustanoviti je li njihov krov pogodan za postavljanje solarnih panela; prihvatljive površine označene su crvenom, narančastom ili žutom bojom, dok su neadekvatni krovovi sive boje.

Osim toga, Agenciji za zaštitu klime mogu se obratiti za besplatan savjet. Savjetnici za energetiku u toj agenciji provjerit će jesu li njihovi krovovi pogodni za postavljanje panela te im objasniti sve mogućnosti koje imaju na raspolaganju (među kojima je i iznajmljivanje krova trećoj strani – investitoru). Kampanja će nastaviti širiti svijest o financijskim koristima koje je moguće ostvariti kroz poticaje za povlaštene proizvođače ili iznajmljivanje krova. Ovo je odličan primjer kako su različite zainteresirane strane zajedničkim snagama oblikovale rješenje koje je dobitno i za gradski okoliš i za gospodarstvo koje teži smanjenju emisije CO₂.

Razmjena znanja i iskustava u Dublinu

Grad Southampton na južnoj obali Engleske ima namjeru postati liderom u borbi s klimatskim promjenama. Uz svoju ambicioznu viziju energetski održivog razvoja, grad je primijenio nekoliko pionirski energetskih modela te tako mnogim drugim lokalnim upravama pokazao put kojim trebaju ići.

U svojstvu mentora Vijeću Južnog Dublina, predstavnici Gradskoga vijeća Southamptona željeli su prenijeti svoja stručna znanja o različitim održivim rješenjima za energetiku, među kojima je i kogeneracija (kroz posjete okružnoj geotermalnoj toplani u centru grada), energetski učinkovitu stambenu izgradnju te dvije nove niskoenergetske zgrade.

Mentorska posjeta u rujnu 2011. također je uključivala stručne tehničke prezentacije te sastanke s različitim drugim predstavnicima koji imaju ključnu ulogu u uspješnoj provedbi rješenja za energetsku učinkovitost, a među kojima su i članovi Low Carbon Group iz Southamptona, sveučilišni profesori te developeri. Ključno je da je ta posjeta omogućila i sastanak gradonačelnika Južnoga Dublina i Southamptona te nekoliko vijećnika u njihovoj pratnji, u nastojanju da se predanost ovoj problematici podigne na višu političku razinu.

Gradonačelnici i vijećnici sastali su se tijekom drugoga mentorskog posjeta

Komentirajući posjet, jedan od sudionika rekao je: 'Ukupna razina svijesti i praktičnoga stručnog znanja tijekom cijelog posjeta omogućila je vrlo vrijedno i poučno iskustvo za sve predstavnike Vijeća Južnog Dublina i pokazala nam smjer za daljnji razvoj našeg Akcijskog plana energetski održivog razvitka'.

Nadalje, projekt LEAP sada se može pohvaliti i vlastitim "guruom za kogeneraciju"! Čestitamo Billu Clarku, direktoru za održivu politiku u Gradscome vijeću Southamptona koji je nedavno dobio Champion Award nagradu koju dodjeljuje Udruga za kogeneraciju (CHP Association) kao priznanje za njegov izniman doprinos razvitku kogeneracije i energetike na regionalnoj razini u UK-u. Za trajanja projekta LEAP, Bill će imati mogućnost predvoditi slične pristupe i u ostalim europskim gradovima te savjetovati partnere projekta na temelju svog bogatog iskustva u tom području.

Predstavljamo izdanje vezano uz LEAP

Posegnuvši za vlastitim iskustvom te postojećim naputcima, Grad Zagreb objavio je seriju Smjernica za izradu Akcijskih planova za energetske održivi razvitak. Njima se partnere upućuje na sredstva podrške i već dostupne alate te se predstavljaju studije najboljih praksi.

Opisan je svaki korak u izradi Akcijskog plana energetske održivosti razvitka, od osiguravanja političke podrške, prikupljanja podataka o trenutnom stanju i kreiranja odgovarajućih mjera i postupaka, praćenja i izvještavanja.

Smjernice su dostupne putem internetske stranice LEAP-a, pod izdanjima: www.leap-eu.org.

Sporazum gradonačelnika

Projekt LEAP usredotočen je na primjenu inicijative koja stoji iza europskoga Sporazuma gradonačelnika, kojim su se potpisnici obvezali da će nadmašiti ciljeve zacrtane europskim "energetsko-klimatskim paketom mjera", tako što će definirati i provesti pojedinačne Akcijske planove energetske održivosti razvitka (eng. SEAP). LEAP nastoji ciljeve u Sporazumu gradonačelnika spustiti s razine visoke politike na konkretne aktivnosti kojima se može upravljati i pomoći. Akcijski planovi poslužiti će za izgradnju čvrstog okvira za pomoć lokalnim upravama u decentralizaciji proizvodnje energije, promicanje korištenja lokalnih izvora energije, povećanje sigurnosti lokalne opskrbe energijom te stimulaciju prilika za rast, zapošljavanje i društvenu koheziju (kao što je to zacrtano europskom direktivom 2009/28/EC o energiji iz obnovljivih izvora).

Za više informacija o Sporazumu gradonačelnika, posjetite :

www.eumayors.eu/index_en.html.

Partneri projekta...

Pod povećalom

Diane Smith
Voditeljica projekta LEAP
project Manager

Voditeljica projekta LEAP, Diane Smith, koja radi za koordinatore projekta britansku udruhu TCPA, govori o svojim očekivanjima i nadama u vezi ovog projekta. Kao direktorica za europske i korporativne odnose u TCPA, Diane je zadužena za ukupnu realizaciju projekta LEAP. Uz pomoć svog bogatog iskustva u vođenju europskih projekata, komunikacijskim vještinama, te partnerskom djelovanju, ona i njeni suradnici usmjeravat će aktivnosti u sklopu projekta te pratiti njegove učinke.

Kako je i zašto došlo do pokretanja LEAP-a?

DS: 'Održivost opskrbe energijom te ispunjavanje zacrtanih smanjenih emisija CO2 do 2020. problemi su kojima se bavi cijeli svijet, pa ni Europska unija pritom nije iznimka. Iako su izazovi pred članicama EU ponešto drukčiji kada je riječ o opskrbi (izvor proizvodnje, distributeri, cijena, utjecaj na okoliš), sve lokalne uprave imaju presudnu ulogu u donošenju ispravnih odluka za svoje zajednice. I pritom se sve suočavaju sa sličnim problemima u pogledu koordinacije i planiranja u području energetske održivosti. Nama u TCPA-u činilo se da je prioritetno financiranje kroz program Inteligentna energija za Europu (IEE) - Objedinjene inicijative, savršen pokretač za razvoj i realizaciju rješenja te djelovanje u smjeru institucionalizacije planiranja aktivnosti za energetske održivosti u okolnostima niza različitih energetske i političke izazova.'

Kakvu ulogu će LEAP imati u ispunjavanju zacrtanih energetske ciljeva EU do 2020?

DS: 'Ukupna vrijednost deset partnera iz sedam država članica, od kojih svi rade na smanjenju emisija CO2, povećane uštede energije i povećani lokalni kapaciteti za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora kroz pojedinačne Akcijske planove energetske održivosti razvitka, kao i institucionaliziranje planova energetske aktivnosti na lokalnoj razini bez sumnje će biti pozitivan doprinos ispunjavanju ciljeva za 2020.'

Koji je najveći izazov pred projektom LEAP?

DS: 'Najveći izazov koji stoji pred ovim, ali i pred mnogo drugih projekata, jest nedostatak svijesti ili volje kod političara da se on ostvari. Kod razvoja i realizacije Akcijskog plana energetske održivosti razvitka nema trenutnog povrata, to je dugoročna strategija, a mnogi političari još uvijek traže brze dobitke.'

Može li LEAP zaista nešto promijeniti nabolje?

DS: 'Da, svakako može. U ovakvoj vrsti suradnje na europskoj razini postoji velika snaga. LEAP je kreiran tako da uključuje mentorstvo, suradnju kolega, studijske posjete, seminare i radionice kako bi se lakše izgradili kapaciteti i nadograđivalo znanje među svim partnerima. Iako je suradnja podijeljena na one koji uče i one koji su napredniji, vjerujemo da svi imamo što naučiti i nešto za podijeliti međusobno. Uz takav pristup te odgovarajuće vještine i stav da je to moguće, sve su šanse na našoj strani da u lokalnim upravama koje su uključene u projekt i njihovim zajednicama uspijemo uvesti bitne promjene.'

Energija iz biomase

Partneri u projektu LEAP u posjeti elektrani na biomasu u Hagenu

Sve je veće razumijevanje doprinosa što ga energija dobivena iz biomase može imati u borbi protiv klimatskih promjena, što postupno dovodi do sve veće primjene u praksi. U Njemačkoj je značajan udio energije iz obnovljivih izvora proizveden od biomase. Povećanje proizvodnje energije (toplinske i električne) iz ovog izvora očito je prioritet, što je vidljivo u brzom porastu broja pogona na biomasu te ugradnji u kućanstva te komercijalne i zgrade za javnu namjenu. U studenome 2011. partneri u projektu LEAP posjetili su veliku elektranu na biomasu u Hagenu, kako bi sami vidjeli način na koji ovaj grad

biomasu (drvo, drveni otpad) pretvara u energiju te kako bi usput saznali nešto više o problemima koji prate ovakve projekte. Tijekom seminara održanog u sklopu posjete, dr. Andreas Ortwein iz Njemačkoga centra za istraživanje biomase opisao je koristi od proizvodnje energije iz biomase, a one uključuju smanjene emisije stakleničkih plinova, povećanu energetske raznolikost i sigurnost te potencijal u društveno-ekonomskom smislu.

Dr Ortwein također je s partnerima prodiskutirao tehničke i strateške zapreke pri realizaciji (v. poseban okvir gore). Ipak, ključna poruka na seminaru

Moguće zapreke

- Odbijanje unutar zajednice (kao rezultat pomanjkanja svijesti i edukacije).
- Nedostatak financijskih poticaja, ciljeva i regulative ili njihova složenost.
- Manjkava tehnička znanja i opremljenost.
- Nedostatak vizije ili strategije za razvoj i primjenu biomase.
- Skupa oprema i visoki troškovi održavanja.
- Kompliciran sustav dobavljača.
- Mogući učinci na bioraznolikost.

bila je da je Njemačka postupno razvila niz rješenja kojima savladava te zapreke, a ona uključuju dobru regulativu i definirane politike, financijske poticaje, koherentnija istraživanja, podršku pri nastojanjima da se optimizira opskrbne lance, ciljano podizanje svijesti o bioenergiji te jasniju komunikaciju među zainteresiranim stranama.

Posjete lokacijama i tematski seminari koji se organiziraju kao dio projekta LEAP i dalje će biti mjesto za raspravu, gdje će partneri moći razgovarati o zajedničkim problemima te razmjenjivati ideje o najboljim pristupima proizvodnji energije iz obnovljivih izvora.

Najava događanja i aktivnosti

- **Učenje od gradova-partnera počinje:** u veljači 2012.
- **Sastanci s kolegama radi podrške:** u Londonu 21. i 22. ožujka 2012.
- **Tjedan obuke o održivoj energiji:** u Hannoveru 16. – 20. travnja 2012.
- **Europski tjedan energetske održivosti:** 18. – 22. lipnja 2012.
- **Treći partnerski sastanak (uključujući i Dan energije):** u Mariboru 19. – 21. lipnja 2012.

leap || leadership for energy
action and planning

Za više informacija posjetite službenu stranicu projekta LEAP: www.leap-eu.org
Ili se obratite voditeljici projekta, Diane Smith, TCPA
17 Carlton House Terrace, London SW1Y 5AS, UK
e: leap@tcpa.org.uk t: +44 (0) 20 7930 8903
m: +44 (0) 7920280370 skype: [dianesmith152](https://www.skype.com/name/dianesmith152)

Autor ovog newsletter-a za projekt LEAP je britanska udruga za prostorno planiranje TCPA (Town and Country Planning Association), kao vodeći partner u projektu LEAP.

TCPA zahvaljuje ostalim partnerima u projektu na njihovom doprinosu, kao i na financijskoj podršci iz programa Inteligentna energija za Europu (IEE).

Autori snose punu odgovornost za sadržaj ove publikacije. Sadržaj ne mora nužno odražavati mišljenje Europske unije. EACI i Europska komisija nisu odgovorni za daljnje korištenje informacija sadržanih u ovom izdanju.